

12 iyun 2022-ci il tarixində keçirilmiş doktoranturaya qəbul və fəlsəfə doktoru imtahanlarında namizəd və iddiaçıların xarici dil biliklərini yoxlayan sual kitabçasında verilmiş tapşırıq nümunələri müvafiq ardıcılıq və izahlarla təqdim olunur.

Doktorantura və dissertanturaya qəbul və fəlsəfə doktoru imtahanlarında xarici dillər üzrə aşağıda verilmiş dialoq birinci dinləmə mətni kimi imtahan iştirakçılarına təqdim edilmişdir. Dialoq heyvanların qidalanmasını təmin edən ailə şirkətinin fəaliyyətindən bəhs edir və 334 sözdən ibarətdir. Dan Smith şirkətin fəaliyyəti haqqında Susan adlı xanıma müsahibə verir.

Bu dialoq onu hazırlayan ekspert tərəfindən müəyyən mənbədən götürülmüş, üzərində əsaslı redaktələr edilmiş, dialoq söz sayı və məzmun etibarilə imtahan strukturuna tam uyğunlaşdırılmışdır. Dialoqun məzmunu ilə bağlı tərtibçi ekspert tərəfindən 5 ədəd test tapşırığı tərtib edilmiş, bu tapşırıqlar, eləcə də dialoqun özü ekspertlər qrupuna yoxlanılması üçün təqdim edilmişdir.

Qeyd edilməlidir ki, istər dinləmə, istərsə də oxu mətnlərinin xüsusi proqramlar vasitəsilə dil səviyyəsi yoxlanılır. Bu zaman bu və ya digər mətnin tərkibindəki söz ehtiyatı və qrammatik konstruksiyalar ciddi şəkildə dəyərləndirilir və mətnin mövcud olan 6 səviyyədən (A1, A2, B1, B2, C1, C2) hansı birinə aid olması haqda sözügedən proqram müfəssəl məlumat verir. Bildiririk ki, bu dialoq B2 səviyyəsinə uyğunlaşdırılmışdır.

Dialoqla bağlı tərtib edilmiş (listening comprehension type of questions) dinləmə ilə bağlı test tapşırığı nümunələri də əvvəlcədən tərtibçilərə təqdim edilmişdir. İstər birinci, istərsə də ikinci dinləmə mətnləri üzrə test tapşırıqları dinləyib-anlama blokuna dair nümunələrə uyğun şəkildə tərtib edilmişdir. Mətn və test tapşırığı aşağıdakı kimidir:

LISTENING COMPREHENSION 1

Listen to the dialogue and answer questions 1 – 5.

Dialoqla bağlı düzgün fikrin seçilməsi, məzmunu uyğun olaraq verilmiş sualın cavablandırılması, mətnə əsasən verilmiş cümlənin tamamlanması, eləcə də təqdim edilmiş suallardan hansına dialoq cavab verir tipli sual nümunələri verilmişdir. Test tapşırıqlarının hər birinin cavabı ekspertlərin də bildirdiyi kimi dəqiq və birmənalıdır və mətnə tam uyğundur. Dinləyib-anlama mətni olduğu üçün test tapşırıqları tərtib edilərkən sualların ardıcılığını ilə mətnə verilmiş məlumatların ardıcılığının tam üst-üstə düşməsi təmin edilmişdir. Bu prinsip həm birinci, həm də ikinci dinləmə mətninə dair test tapşırıqları tərtib edilərkən nəzərə alınmışdır.

1. Choose the correct statement according to the dialogue.

- A) Carol always delivers the food herself.
- B) The food delivered by the caterers often causes health problems.
- C) Dan's wife, Carol assists him with their family business.
- D) The deliveries are made once a day.
- E) All the animals have the same nutritional requirements.

Dialoqa əsasən doğru fikir budur ki, bu bir ailə biznesidir və Dan-in həyat yoldaşı Carol ona bu ailə biznesində yardımçı olur. Beləliklə, doğru cavab C bəndidir.

2. Answer the question according to the dialogue.

What is Dan's responsibility in the enterprise?

- A) offering lower prices for the service

- B) looking after pets when their owners are on vacation
- C) dealing with financial affairs and the delivery
- D) making sure that the products are of high quality
- E) dealing with food side of things and cooking

Dan-in bu biznesdə rolu hazırlanmış qidaların müştərilərə çatdırılması və maliyyə məsələləridir. Beləliklə, doğru cavab C bəndidir.

3. Complete the sentence according to the dialogue.

Carol and Dan spent two weeks on ... .

- A) looking after Husky dogs
- B) buying nuts and seeds for the parrots
- C) running some tests on animals
- D) thinking about the name of the business
- E) working with customers

Bu biznesə başlamazdan öncə Dan və yoldaşı Carol iki həftə müddətində Dan-in ailə və uşaqları ilə Alyaskada istirahətdə olan dostunun Haski itlərinin qayğısına qalıblar və bu onlarda biznes qurulmasına maraq oyadıb. Doğru cavab A bəndidir.

4. Which of the following questions does the dialogue answer?

- A) Which problems can the delivered food cause?
- B) How many kids does Dan's friend have?
- C) Why do the dogs have different nutritional requirements?
- D) How is their family business called?
- E) How many customers does the enterprise have?

Doğru cavab olan D bəndində onların biznesinin necə adlanması soruşulur və bunun da cavabı dinləmə mətnində vardır və "Animal appetite" adlanır.

5. Complete the sentence according to the dialogue.

Patsy came up with the brilliant idea for the name of the family business ... .

- A) while running some tests on animals
- B) when she was five
- C) when she was in Alaska
- D) when she was seven
- E) when she owned six Husky dogs

Mətnə qeyd edilir ki, ailənin övladı indi 7 yaşı olan Patsy 5 yaşı olanda bu biznesin adını təklif etmişdir. Doğru cavab B bəndidir.

LISTENING COMPREHENSION 2

Listen to the passage and answer questions 6 – 10.

Kondisioner və dünyanın müxtəlif ölkələrindəki istifadəsi, eləcə də insanların istifadəsinə verilməsindən sonra hansı dəyişikliklərə səbəb olması və zərərli tərəflərindən bəhs edən bu dinləmə mətni isə 299 sözdən ibarətdir. Mətn monoloji nitq nümunəsidir. Mətnlə bağlı hazırlanmış test tapşırığı nümunələri isə aşağıdakı kimidir:

6. Which of the following questions does the passage answer?

- A) In which parts of the world was air conditioning common in the early 1900s?
- B) What did factory owners use the air-conditioning for?
- C) What principles does the air conditioning system work on?
- D) How did air-conditioning affect the architecture of Asian countries?
- E) Who invented the first air-conditioning system?

Test tapşırığının doğru cavabı olan B bəndində fabrik sahiblərinin kondisioneri nə məqsədlə istifadə etmələri soruşulur. Dinləmə mətnində qeyd edilir ki, 1900-cü illərin əvvəllərində fabrik sahibləri ləvazimatların saxlanması üçün daha yaxşı şərait yaratmaq məqsədilə kondisionerdən istifadə edirdilər.

7. Choose the correct statement according to the passage.

- A) Air conditioning became more affordable for private homes after the Second World War.
- B) Cheaper air-conditioning units could not be found after the Second World War.
- C) In western countries the use of air-conditioning shows a status.
- D) People from southeastern states moved to northern states when air-conditioning was introduced.
- E) Air-conditioning is an environmentally –friendly equipment which has positive effects.

Dinləmə mətnində də qeyd edildiyi kimi İkinci Dünya Müharibəsindən sonra kondisionerlər fərdi evlərdə istifadə edilə bilməsi üçün maddi cəhətdən daha əlçatan oldu. Doğru cavab A bəndidir.

8. Complete the sentence according to the passage.
States like Florida and Arizona ...
- A) made air-conditioning affordable for private homes
  - B) neglected the harmful effects of air-conditioning
  - C) tended to draw people from the south to the north
  - D) began to attract people from the north
  - E) did not undergo any architectural changes

Florida və Arizona kimi ştatlar şimalda yaşayan insanları cəlb etməyə başladı. Çünki kondisionerin mövcudluğu şəraitində yay aylarında bu ştatlarda yaşamaq xoş olurdu. Doğru cavab D bəndidir.

9. Answer the question according to the passage.
Why do the office managers in Asian countries keep temperatures cold in the office?
- A) Because most of the workers complain about the thermal stress.
  - B) They want to show that the company is able to pay for it.
  - C) They claim that the use of air-conditioning units has negative sides.

- D) They want to create better working conditions and avoid noise-pollution.
- E) The office managers don't want the heat stress to have an impact on labour productivity.

Asiya ölkələrində ofis menecerlərinin ofis daxilində temperaturu niyə çox aşağı səviyyədə saxlamalarının səbəbi soruşulur. Mətnə qeyd edilir ki, Asiyalı ofis menecerləri sosial statuslarını göstərə bilmək və eləcə də bu enerji sərfiyyatını ödəyə biləcək iqtidarda olduqlarını göstərmək üçün kondisionerin temperaturunu ofis daxilində çox aşağı səviyyədə saxlayırdılar. Doğru cavab B bəndidir.

10. Complete the sentence according to the passage.
As using air-conditioning units intensively leads to global warming, governments ...
- A) search for ways to minimize their harmful effects
  - B) make more powerful air-conditioning systems
  - C) help some southeastern states to draw people from the north
  - D) change the architecture of the cities
  - E) make air-conditioning affordable for everybody

Kondisionerin intensiv istifadəsi qlobal istiləşməyə yol açır və bu səbəbdən də ayrı-ayrı hökumətlər bu zərərli təsirləri minimuma endirmək üçün yollar axtarırlar. Doğru cavab A bəndidir.

READING COMPREHENSION

Read the passage and answer questions 11 – 20.

What fresh graduates should know about their first jobs

For recent graduates, internships may become a stepping stone to full-time, paid employment. Before accepting an offer to work as an intern, you should get some information about the company's reputation of procuring their interns and decide accordingly. If they usually hire one intern, but have tens of employees working day and night, it is better to look for other companies. The best place to have an internship position is an organization that gives you an opportunity to gain real work experience and develop your skills instead of using you as a cheap worker.

Another thing that should be considered is the size of the company. Sometimes bigger and more established organizations are better as they have a clear hierarchy and therefore, it gives you a clear idea of your position and the job description and most importantly, it will be easier to get a mentor. Start-ups with only five employees are usually more flexible in terms of job responsibilities and therefore, it makes it harder to define your position and get mentors.

After you choose a company, do a little research on the company including the people who work there. You can do a Google search and comb social media such as LinkedIn, Facebook, and Twitter to dig deeply about the company's hiring managers and what they expect from a new employee. Social media is also very useful to keep in touch with as many people as you can and build your network. Do not hesitate to maintain any personal connection you have because those connections could be the first ones

who inform you about new job opportunities or any vacant positions you can apply for. If you aim for a dream job, do not overlook an entry-level position just because it offers mediocre salary. Entry-level employees are more likely to be given **room** to grow and learn from their mistakes. They will also be able to figure out the job routines and get used to them when they actually get the position they have been dreaming about.

Your first few jobs might be very demanding yet less rewarding. Remember to have fun and enjoy your life. Working overtime may not always be a good idea to accelerate your career, especially if you have to be more stressed than your seniors who earn bigger salaries. Setting the time for exercise and social life will make your life more balanced and stress-free.

Oxuyub-anlama blokunu təşkil edən bu mətn 402 sözdən ibarətdir və yeni məzunların ilk işlərini əldə edərkən diqqət yetirməli olduqları məqamlardan bəhs edir. Mətnə qeyd edilir ki, təcrübə imkanı iş axtaranlara tam ödənişli və tam ştat iş tapana qədərki yolda bir tramplin rolunu oynaya bilər. Təcrübə zamanı yeni məzun olmuşların diqqət yetirməli olduqları xüsusi detallara da mətnə yer ayrılır.

11. Choose the correct statements according to the passage.

1. Knowing people who you are going to work with is not necessary.
2. Entry-level employees should not be satisfied with mediocre salary.
3. Company's reputation counts in decision-making process.
4. Working long hours is not always a good idea in stepping up the career ladder.
5. Working overtime will help employees to earn bigger salaries.

A) 2, 3 B) 1, 4 C) 1, 5 D) 2, 5 E) 3, 4

Verilmiş tapşırıqda mətnə görə doğru mülahizələr seçilməlidir. Qeyd edilir ki, şirkətin nüfuzu işə başlayarkən

qərarvermə prosesində əhəmiyyətli rol oynayır. (3-cü cümlə) Karyera nərdivanında yüksəlmək üçün çox işləmək həmişə yaxşı fikir deyil. (4-cü cümlə) Beləliklə, doğru cavab E bəndidir.

12. Complete the sentence according to the passage.

Since bigger and more respected companies have a clear hierarchy, ...

- A) entry-level employees can learn from their junior colleagues there
- B) they give a chance to accurately understand one's job responsibilities
- C) the issue of finding a mentor becomes troublesome
- D) they create a less productive working environment
- E) they make it impossible to get a clear idea of one's position

Böyük və daha nüfuzlu şirkətlərdə aydın ierarxiya müşahidə edildiyi üçün bu şirkətlər işçinin öz vəzifə öhdəliklərini dəqiq dərk edə bilməsi üçün imkan yaradır. Doğru cavab B bəndidir.

13. The word "room" in the passage is closest in meaning to:

- A) an area or expanse which is unoccupied
- B) empty space that can be used for a particular purpose
- C) a part of a building that has its own walls, floor, and ceiling
- D) a place where somebody has been put
- E) the opportunity to do something

Təqdim edilmiş bu test tapşırığı nümunəsi mənanın məzmunundan çıxarılmasını yoxlayır. Belə ki, mətdə "room" sözü ifadə etdiyi ilkin mənasında işlənməmişdir və bu tapşırıqda həmin sözün mətdə hansı mənada işlədildiyi soruşulur. Bildiyimiz kimi "room" sözünün digər bir kontekstual mənası şans, imkan deməkdir və məhz bu oxu mətnində də bu söz həmin mənada işlədilmişdir. Beləliklə, doğru cavab E bəndidir.

14. Which of the following questions does the passage answer?

- A) When should an intern apply for a rise in salary?
- B) Which organizations offer real work experience?
- C) What do bigger companies expect from a new employee?
- D) Why is it important to keep personal connections via social media?
- E) What is the expected salary for senior employees?

Sosial media vasitəsilə şəxsi əlaqələr qurmağın faydalarına da toxunan bu mətdə məhz media və onun yaratdığı imkanlar sayəsində yeni işlər tapmaq və onlara müraciət etməyin mümkünlüyü bildirilir. Göstərilir ki, sosial media vasitəsilə əlaqələr qurduğumuz insanlar bizə yeni iş imkanları haqqında məlumat verə bilərlər. Doğru cavab D bəndidir.

15. Answer the question according to the passage.

Why shouldn't one neglect junior positions when applying for a job?

- A) They are not overwhelming and one can enjoy his or her life.
- B) They are less flexible in terms of job responsibilities.
- C) They play an important role in shaping one's future career.
- D) They have a sentimental value on candidates as first job experience.
- E) They do not demand working overtime.

Mətnə dair konkret bir məlumatı dəqiqləşdirən xüsusi sual verilmişdir və işə müraciət edərkən aşağı vəzifələrə etinasızlıq göstərməməyin səbəbi soruşulur. Cavab isə budur ki, aşağı vəzifələr gələcək karyeranın formalaşmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Həm də xüsusi olaraq qeyd edilir ki, bu cür pozisiyalar (vəzifələr) inkişaf etmək və səhvlərindən öyrənə bilmək imkanı yaradır, iş rejiminə öyrəşməkdə yardım etmiş olur və bu da gələcəkdə arzuladığı vəzifədə bu rejimə

öyrəşmiş olmağı təmin edir. Doğru cavab C bəndidir.

16. All of the following statements are true EXCEPT:
- A) You should make more personal connections to be informed about new job opportunities.
  - B) Having a person like a mentor whom you can trust will definitely help you.
  - C) Absence of your skills and experience does not influence the recruitment process.
  - D) Before starting the job application process, you should gain knowledge about the hiring company.
  - E) When you are starting your career, unpaid work is absolutely acceptable.

Verilən mülahizələrdən biri istisna olmaqla digərləri mətnin məzmunununa tam uyğundur. Mətnin məzmununa uyğun olmayan mülahizə C bəndində öz əksini tapır. Belə ki, “bacarıq və qabiliyyətlərin yoxluğu işə götürülmə prosesinə təsir etmir” fikri tamamilə yanlıştır.

17. Complete the sentence according to the passage.
- If you aim for a dream job, ...*
- A) avoid entry-level positions with low income
  - B) disregard the company's reputation
  - C) ignore common beliefs and follow your dreams
  - D) first think about taking up a position with full payment
  - E) consider applying for a position with an average salary

Burada cümləni mətnə əsasən tamamlamaq tələb olunur. “Əgər xəyalınızdakı işi məqsəd qoymuşsunuzsa, o zaman orta maaş təklif edən vəzifələrə müraciət etməyi də gözdən qaçırmayın”. Cümlə mətnə əsasən bu şəkildə tamamlana bilər. Doğru cavab E bəndidir.

18. It can be inferred from the passage that ... .
- A) a new employee should conduct a little research to be aware of the company's expectations
  - B) employers give equal payment both to interns and full-time employees
  - C) social media is of no importance in informing about new job possibilities
  - D) working overtime helps employees to advance in their career
  - E) an intern position offered by all organizations treat employees as a cheap workforce

Mətdən belə aydın olur ki, yeni işçi şirkətin gözləntilərindən xəbərdar olmaq üçün kiçik bir tədqiqat aparmalıdır. Doğru cavab A bəndidir. Digər variantlarda əksini tapmış fikirlər mətnə ziddir və məzmunla uyğunluq təşkil etmir.

19. Answer the question according to the passage.
- What company is the best place for people to have an internship?*
- A) The one that overloads them with extra job responsibilities.
  - B) The one that gives them a chance to gain experience without exploiting them.
  - C) The one that gives them no privilege and pays less.
  - D) The one that gives them as few job tasks as possible.
  - E) The one that makes them work overtime and intrudes on their privacy.

Test tapşırığında soruşulur: “Təcrübə keçmək üçün ən yaxşı yer hansı şirkətdir?” Cavab B bəndidir, yəni “Onları istismar etmədən təcrübə qazanmaq imkanı verən şirkət” doğru cavabdır.

20. The sentence “Your first few jobs might be very demanding yet less rewarding” implies that ... .
- A) in your first jobs you have to demand the superiors to reward you

- B) you have to put less effort to be rewarded
 C) the more the effort, the better reward you get in your first job
 D) first jobs might give equal opportunities for promotion
 E) it is unlikely that you will be rewarded in your first few jobs which require much effort

Mətnə xüsusi olaraq vurğulanmış bu cümlənin hansı mənanı ifadə etdiyi soruşulur. Cümlənin mənası belədir: "İlk işlərinizdə sizdən çox şey tələb olunmağına baxmayaraq, az mükafatlandırılırsınız." Bu mülahizəni fərqli şəkildə ifadə edən, semantik olaraq eyni mənanı verən cümlə isə E bəndində öz əksini tapmışdır.

- A) 3, 4, 2, 5, 1, 6
 B) 3, 4, 1, 6, 5, 2
 C) 3, 1, 2, 6, 4, 5
 D) 3, 6, 5, 4, 1, 2
 E) 3, 4, 1, 5, 2, 6

12.06.2022-ci il tarixində keçirilən doktoranturaya və dissertanturaya qəbul imtahanı, eləcə də fəlsəfə doktoru üzrə xarici dil imtahanında istifadə olunan dil qaydalarına dair test tapşırıqlarının izahlı təhlili:

Doktoranturaya və dissertanturaya qəbul, eləcə də xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanlarında istifadə olunan dil qaydalarına aid test tapşırıqlarının aid olduqları bölmələrin siyahısı Dövlət İmtahan Mərkəzinin rəsmi saytında verilmişdir. Qəbul və xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanlarında istifadə olunan dil qaydalarına aid test tapşırıqlarının hər biri məhz həmin proqrama əsasən tərtib olunmuş və imtahanda istifadə edilmişdir.

USE OF LANGUAGE

21. Choose the correct variants.

What ... Paul's nieces like?

1. are 2. was 3. is 4. do 5. has

- A) 2, 5
 B) 3, 4
 C) 1, 3
 D) 1, 4
 E) 1, 5

Yuxarıda verilən test tapşırığı leksika bölməsinə aiddir. Bu test tapşırığında verilən cümləni tamamlamaq üçün düzgün feil formalarını seçmək tələb olunur. Test tapşırığının doğru cavabı D bəndində verilmişdir.

22. Choose the correct tense forms.

Somebody ... you while you ... out, but she ... her name.

- A) phoned, were, didn't leave
 B) had phoned, were, had left
 C) phoned, were, have left
 D) phones, are, leave
 E) phoned, are, hasn't left

Yuxarıda verilmiş test tapşırığı feilin zaman formaları bölməsinə, çətin test tapşırıqlarına aiddir. Bu test tapşırığında verilən cümləni tamamlamaq üçün feillərin müvafiq zaman formalarını seçmək tələb olunur. Lakin diqqət etməkdir ki, verilmiş cümlədə "but" bağlayıcısı ziddiyyət ifadə etdiyi üçün bu bağlayıcıdan sonra

gələn feil sözügedən bağlayıcıdan əvvəl gələn feildən asılı olaraq təsdiq və ya inkar formada olur. B, C, D və E variantlarına baxdığımız zaman burada verilən feillər arasında zaman və forma uzlaşması gözlənilməmişdir. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı A bəndində verilmişdir.

23. Make up a dialogue.

1. – How long are you going to stay in this city?
  2. – Where are you going?
  3. – About two months.
  4. – Your passport, please.
  5. – To London.
  6. – Here you are.
- A) 1, 5, 2, 3, 4, 6
B) 4, 6, 2, 5, 1, 3
C) 3, 6, 2, 4, 1, 5
D) 4, 6, 3, 1, 5, 2
E) 2, 5, 4, 3, 6, 1

Yuxarıda verilən test tapşırığı dialoq yaratmaq bölməsinə aiddir. Bu test tapşırığında verilən cümlələri doğru ardıcılıqla sıralamaqla dialoq tərtib etmək tələb olunur. Test tapşırığının doğru cavabı B bəndində verilmişdir.

24. Choose the correct word.

- “To ...” means to produce or design something that has not existed before.*
- A) invent
B) accept
C) cancel
D) value
E) rust

Yuxarıda verilən test tapşırığı leksika bölməsinə aiddir. Bu test tapşırığında verilmiş izaha uyğun gələn sözün müəyyən edilməsi tələb olunur. Test tapşırığının doğru cavabı A bəndində verilmişdir.

25. Choose the correct sentence in the Passive Voice.

- When did he get the bad news?*
- A) When bad news was got the?
B) When were the bad news got?
C) When was the bad news got?
D) When the bad news was got?
E) When were got the bad news?

Bu feilin məchul növü bölməsinə aid olan test tapşırığıdır. Bu test tapşırığında verilmiş sual cümləsinin doğru məchul növ formasının seçilməsi tələb olunur. Bildiyimiz kimi, cümlə məlum növdən məchul növə çevrilən zaman cümlənin zamanı olduğu kimi qalır, tamamlıq isə mübtədə yerinə keçir. Bu səbəbdən də test tapşırığının doğru cavabı C bəndidir.

26. Which statements refer to education?

1. Where's the cash-desk?
  2. I decided to enroll on a course in computer programming.
  3. There is a traffic jam because of heavy snow.
  4. I work in the coffee bar near my house.
  5. Julia has got a degree in Arts from York University.
- A) 2, 5
B) 3, 4, 5
C) 2, 3, 4
D) 1, 4
E) 1, 5

Verilmiş açıq tipli test tapşırığı leksika bölməsinə aiddir. Orta çətinlikdə olan test tapşırığıdır. Bu test tapşırığında təhsilə aid olan fikirləri seçmək tələb olunur. Test tapşırığının doğru cavabı 2 və 5-ci cümlələrdir.

27. Complete the sentence with the correct variants.

Did you get the money ... ?

1. what you wanted
  2. that you wanted
  3. which you wanted
  4. that did you want
  5. you wanted
- A) 2, 3, 5
B) 1, 3, 5
C) 2, 4, 5
D) 2, 3, 4
E) 1, 3, 4

Cümləni tamamlama bölməsinə, orta çətinlik səviyyəsinə aid olan bu test tapşırığı açıq tiplidir. Bu test tapşırığında verilən sual cümləsini tamamlamaq tələb

olunur. Sual cümləsində tamamlanmalı olan hissə mürəkkəb tamamlıqla ifadə olunub. Məlum olduğu kimi mürəkkəb tamamlıqda “which, that” bağlayıcılarından istifadə olunur və ya bağlayıcı, ümumiyyətlə, istifadə olunmur. Bu səbəbdən də 1-ci və 4-cü variantlar seçilməklə cümlənin tamamlanması dil qaydalarına uyğun deyil. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı 2, 3 və 5-dir.

28. Choose the correct interrogative sentences.

1. The boy hurt his leg, didn't he?
  2. The boy shut the door, doesn't he?
  3. The boys let their friends play with us, don't they?
  4. The boy put his toys on the sofa, doesn't he?
- A) 1, 3
B) 2, 4
C) 1, 2
D) 3, 4
E) 2, 3

Verilmiş test tapşırığı sual cümlələri bölməsinə və açıq tipli test tapşırıqlarına aiddir. Bu test tapşırığında düzgün sual cümlələrini seçmək tələb olunur. Tapşırığı nəzərdən keçirərkən görürük ki, burada verilən cümlələr ayırıcı suallar (tag questions) formasındadır. Qaydaya əsasən ayırıcı suallarda cümlənin sonunda verilən köməkçi feil cümlənin xəbəri və mübtədasi ilə zamana və şəxsə görə uzlaşmalıdır. Verilmiş 1-ci və 4-cü cümlələrdə bu uzlaşma pozulmuşdur. Bu səbəbdən də test tapşırığının doğru cavabı 1, 3-dür.

29. Make up a story.

1. “No, I have never gone for swimming to my regret,” the philosopher answered.
2. “I'm very sorry for you,” said the philosopher.
3. Once a philosopher and a boatman were crossing the river on a small boat. While talking, the philosopher asked him: “Have you ever heard anything about philosophy?”
4. The boatman answered “No”.

5. At that moment, the boat ran on a rock and then the boatman asked the philosopher: “Have you ever learned to swim?”
  6. “I am very sorry for you too, the boat is sinking,” cried the boatman.
- A) 3, 4, 2, 5, 1, 6
B) 3, 4, 1, 6, 5, 2
C) 3, 1, 2, 6, 4, 5,
D) 3, 6, 5, 4, 1, 2
E) 3, 4, 1, 5, 2, 6

Verilmiş açıq tipli test tapşırığı mətn tərtibi bölməsinə aiddir. Bu test tapşırığında verilən cümlələri məzmununa uyğun şəkildə, doğru ardıcılıqla sıralamaqla mətn tərtib etmək tələb olunur. Test tapşırığının doğru cavabı 3, 4, 2, 5, 1, 6 ardıcılığıdır.

30. Match the halves.

1. nothing
2. no
3. none
- a. He didn't remember ... details.
- b. There was ... of the applicants in the meeting hall.
- c. It has ... to do with the scenario.
- d. I can wait ... longer. I have to go now.
- e. Hardly any argument will be accepted ... .

Yuxarıda verilən açıq tipli bu test tapşırığı inkar sözlər və cümlələr bölməsinə aiddir. Bu test tapşırığında verilən inkar əvəzliliklərini müvafiq cümlələrlə uyğunlaşdırmaq tələb olunur. “Nothing” inkar əvəzliyindən sonra xəbər təkdə olur. “No + longer” birləşməsi dilimizdə “daha” ədatı ilə tərcümə olunur və təsdiq cümlələrində işlədilir. “None” inkar əvəzliyidir və özündən sonra isim tələb etmir, yəni “no” inkar əvəzliyinin isimsiz işlənen formasıdır. “None” “of” sözünü ilə işlənə bilir. Bu zaman feil təkdə işlənir. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı 1 – c, 2 – d, 3 – b şəklindədir.

Yazı bloku üzrə biliklərin yoxlanılması imtahanın məzmunundan asılı olaraq dəyişir. Doktoranturaya və dissertanturaya qəbul imtahanında iştirak edən namizədlərdən esse, xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanında iştirak edən iddiaçılardan isə vizual məlumatı təsvir etmək tələb olunur.

12 iyun 2022-ci il tarixində doktorantura və dissertanturaya qəbul imtahanında namizədlərə iki mövzu təqdim olunur və onlardan birini seçərək esse yazmaq tələb olunur.

İmtahan zamanı təqdim edilmiş mövzulardan biri insan və onun dəyişikliklərə münasibəti mövzusunda müqayisə tipli (compare/contrast) esse, digərində isə internet, onun fayda və ya ziyanlarından bəhs edən mühakimə tipli esse (agree/disagree) verilmişdir. Bundan əlavə, mövzu adlarından sonra essayə qoyulan tələblər və namizədlərin esse yazarkən riayət etməli olduqları qaydalar imtahan vərəqində qeyd olunmuşdur. Namizəd giriş, əsas hissə və sonluq olmaqla essenin tərkib hissələrini ayrı-ayrı abzaslarla aydın göstərməli, müxtəlif birləşdirici vasitələrdən istifadə etməklə rəbitəli və ardıcıl yazı yazmalı, söz limitini aşmamalı (200-250), öz fikirlərini ifadə edərkən müxtəlif sübutedici mənbələrdən istifadə etməli, yazısında orijinallığı qorunmalı, fikirlərini sübut etmək üçün müxtəlif nümunələrdən istifadə etməli, fikirlər arasında məntiqi ardıcılığı gözləməli, zəngin söz ehtiyatından və müxtəlif qrammatik strukturlardan yerli-yerində istifadə etməlidir.

12 iyun 2022-ci il tarixində xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanında iştirak edən iddiaçılara iki dairəvi diaqram (pie chart) verilmişdir. Bu dairəvi diaqramlarda 30 yaşdan yuxarı və aşağı insanları xoşbəxt edən səbəblər göstərilmişdir. Bu səbəblərə işdə uğur qazanmaq, hobbiyə yiyələnmək, gözəl görünüşü olmaq, səyahət, ailə ilə birlikdə olmaq, iqtisadi rahatlıq və digər səbəblər olmaqla qruplara ayrılıb. İddiaçı bu dairəvi diaqramları və onun tərkib hissələrini müqayisə edərək təhlil etməlidir. Cavab vərəqində iddiaçıya qoyulan tələblər də öz əksini tapmışdır. Belə ki, yazının həcmi 150-180 söz olmalıdır. Tərkib hissələri ayrı-ayrı abzaslarla verilməklə neytrallıq gözlənilməli və elmi-publisistik üslubda olmalıdır. İddiaçı əsas məqamlara toxunmaqla vizual təsviri dolğun şərh etməli, müqayisələr, qarşılaşdırmalar, təsniflər və ümumiləşdirmələri yerli-yerində aparmalıdır. Eyni zamanda iddiaçı vizual təsvir zamanı şəxsi fikirlərə yol verməməlidir. Tərkib hissələri və fikirlər arasında məntiqi rəbitə və ardıcılıq gözlənilməli, müxtəlif birləşdirici vasitələrdən istifadə edilməlidir. İddiaçı zəngin söz ehtiyatından istifadə edərək müxtəlif strukturlu düzgün cümlələr qurmalıdır.